De vera menſurarum pōderúmque ratione opus de integro inſtauratū,

à Reuerēdo in Chriſto patre Roberto Cenali, diuina clementia Epiſcopo Abrincenſi, Theologo doctore ordine & origine Pariſienſi.

Aut doce, aut diſce,
Aut patere prodeſſe cupientem.

Liber iā tertiò auctus & recognitus ab authore. Accedunt & paralipomena quædā.

40-9-32

PARISIIS,

Apud Ioannem Roigny, ſub Baſiliſco & quatuor Elementis, in via ad diuum Iacobum.

1547.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA · SALAMANCA

Ad Chriſtianiſsimum, dominum noſtrũ Françorum regẽ Franciſcum, panegyris.

QVISQVIS veterum monumenta reuoluet, Chriſtianorũ Regũ Chriſtianiſsime Frãciſce, princeps noſter clementiſsime, is facilè intelliget beatè ac fœliciter actum cum Imperatoribus & Regibus (ſiuè hi Oriẽtis, ſiue Occidẽtis gubernacula tenuerint) quibus cũ maternis auſpiciis vitam ducere, ſuique regni ſceptra moderari, ſuperni afflatu numinis cõceſſum eſt. Vt enim à ſapientiſsimo Salomone ordiamur: tantùm abeſt, vt Bethſabeæ regiæ ſuæ prolis vnicè dilectæ gloriam obnubilauerit, vt gnatum omnibus etiã ſeculis, regia in matrem pietas, lõgè reddiderit illuſtriorem: adeò vt nec maiorem quidẽ à ſapientia commendationẽ retulerit Salomon ipſe omniũ iudicio ſapiẽtiſsimus, q̃ à pietate erga matrẽ, gloriam reportarit, & eò quidem ampliorem, quò ſapientiã pietas magno ſuperat interuallo: vel hac etiam ratione, quòd pietatem erga parẽtes, fructus ſequatur vberrimus. Nam qui honorat parentes, iocũdabitur in filiis, & vita viuet longiore. Huius pietatis ſymbolũ eſt Ciconiæ ſimulacrum, quod ſummis regum ſceptris olim inſerebatur. Quo ſane argumento vetuſtas declarare voluit ſummam ex pietate, ac maiorẽ quàm ex maieſtate regibus imminere parariq; gloriam. Quotquot enim legimus reges aut imperatores ſũ-

De vera menſurarum ponderúmque ratione, Reuerendi in Chriſto patris, Roberti Cenalis, diuina clemẽtia Abrincẽſis epiſcopi, doctoris theologi, commentarii.

QVISQVIS noſtrarum cũ exteris rationem menſurarũ totam ſemel aſſequi deſiderat, illum oportet intelligere, vnciæ, ſextarii, & amphoræ veram capacitatem, & mẽſuram, ſed & vnciarum, ſextariorum & amphorarũ inter ſe proportionẽ: quam ſi ſemel aſſecutus fuerit, nulla iam ſupererit in reliquis difficultas. In primis autem definienda eſt, deinde in partes ſecãda vncia.

Eſt ergo vncia, libræ ſeu ponderalis ſeu menſuralis pars duodecima, quæ in menſuris oblongis & quadratis pollex dicitur, vt alio loco monſtratum eſt. In cubicis autẽ, ſeu liquidorum aridorumq; capacibus menſuris, quomodo ſe habeat ad pollicarẽ, ſuo loco diſſeretur. Denique vncia linealis, eſt pars duodecima pedaneæ longitudinis, quadrata verò quadrati, & cubica cubi.

Iam supereſt illam in duas partes diuidere. Huius medietas eſt ſemuncia.

Tertia pars vnciæ, gemina ſextula, atq; etiã duella dicitur. Fannius de hac ita ſcripſit:

PONDERVM NOTVLAE.

I Siclus, ſeu ſemuncia drachmarum quatuor.

I vncia drachmarum octo. 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 16 20 30

מנה

Marca argentaria drachmarum 64

Libra negociatoria drachmarum 96.

Mina Alexādrina drachmarum 128.

Mina Attica medica drachmarū 160.

Mina Hebraica drachmarum 240.

Siclſeu ſemūciæ. 25

Mina Attica negociatoria drachmatum 100

ככר

100 Minæ Hebraicæ, ſeu talentum Hebraicum Cicar.

MENSVRARVM FIGVRAE ORDINATAE.

Palmus Digitorum 4

Doron Digitorum 5.

Dichas Digitorum 8.

Spithame Palmorum 3.

Pes pal. 4.

Cubit⁹ ſeſquipes.

Gradus bipes

Greſſ⁹ ſimplex, bipes cū ſemiſſe.

Tripeda menſura

Tetrapeda ſeu vlna negociatoria telam dimetiens.

Pentapeda greſſus duplex.

Hexapeda ſeu cāna ſpithamarū octo, aliás braſſa cubitorū 4. orgia, toiſe, amplexus.

Heptapeda.

Octopeda.

Enneapeda ſeu cubitus geometricus menſura arcæ Noë cubitalis, ſeſquiorgia acena calamus menſuræ vulgaris ſex cubitorum.

Decapeda, aliás pertica, ſeu radius addito palmo eu adit calamus menſuræ ſanctuarii Ezechielis 40. alia eſt pertica pedum 25.

Hic tum pro vero pollice finge pedem.

Endecapeda.

Diodecapeda.

P O L L I C E S DV O DE CIM.